

บทคัดย่อ

จากสภาพสังคมในปัจจุบัน ไม่ว่าสังคมเมืองหรือสังคมชนบท ทุกผู้คนมักใช้ชีวิตอย่างรีบเร่งไปตามกระแสของทุนนิยมที่เข้ามามีอิทธิพลต่อวิถีชีวิตและจิตใจ ไม่เพียงแต่เกษตรกรเอง ก็ต้องปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตเพื่อให้รีบเร่งตาม การทำเกษตรก็ถูกเปลี่ยนเป็นเกษตรแบบสมัยใหม่ เกิดการพัฒนาเกษตรเชิงเดี่ยวที่เป็นระบบ เพื่อมุ่งหวังผลทางด้านเศรษฐกิจ เร่งการผลิตเพื่อส่งออก ทำให้เกษตรกรต้องลงทุนมากขึ้น ทั้งแรงกายแรงใจเพื่อให้ได้มาซึ่งตัวเงิน ละเลิกวิถีชีวิต ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และจิตใจของความเป็นเกษตรกรลงไปทุกวัน ในขณะเดียวกันก็ยังมีเกษตรกรอีกหลายรายที่ยังคงความเป็นธรรมชาติของเกษตรกร โดยพยายามปรับตัวเองให้เข้ากับวิถีชีวิตชนบท และวิถีเกษตรที่เอื้อต่อระบบนิเวศน์

ปะหรณ หมดหลี ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้ค้นพบแนวคิดเกษตรธาตุ ๔ เป็นเกษตรกรหนึ่งในเกษตรกรหลาย ๆ ราย ที่มุ่งหวังต่อการทำเกษตรที่เอื้อต่อระบบธรรมชาติเพื่อการพึ่งตนเองเป็นสำคัญ โดยอาศัยหลักความสมดุลของธาตุ ๔ ที่มีในตัวมนุษย์ มาประยุกต์ใช้กับการปลูกไม้ผลในระบบเกษตร ร่วมกับ: โดยความเชื่อบนพื้นฐานของความสมดุลของระบบนิเวศน์ และความเชื่อบนพื้นฐานของศาสนา โดยการเคารพต่อธรรมชาติ หรืออัลเลาะห์ ซึ่งเปรียบเสมือนผู้ให้ทั้งผืนน้ำ ผืนดิน และผืนฟ้า

เกษตรธาตุ ๔ คือ การปลูกพืชแบบผสมผสาน โดยการคำนึงถึงธรรมชาติให้มากที่สุดและเป็นการนำธาตุ น้ำ,ดิน,ลม,ไฟ เข้ามาเกี่ยวข้องในการปลูกพืช แนวคิดการทำเกษตรธาตุ ๔ คือการทำเกษตรแบบคนจน ทำโดยพึ่งตนเองเป็นหลัก ไม่ต้องซื้อเมล็ดพันธุ์ ไม่ต้องใส่ปุ๋ย แต่ปะหรณ จะใช้วิธีการคัดเลือกพันธุ์จากเมล็ดที่กิน และอาศัยหลักความหลากหลายของผลไม้ที่ปลูก ปลูกผลไม้ในหลุมเดียวกัน 3 - 4 ชนิด โดยอาศัยความรู้ในเรื่องระบบธาตุ ระบบรากและความสัมพันธ์ของต้นไม้แต่ละชนิด เพื่อให้เกิดความหลากหลาย ป้องกันโรคแมลง และสามารถลดต้นทุนการผลิตได้ เพราะการปลูกพืชร่วมในหลุมเดียวกัน ป้องกันการรบกวนแมลงได้สูงมาก ทำให้ไม่ต้องซื้อยาปราบศัตรูพืช และจากความหลากหลายของต้นไม้ ทำให้ต้นไม้ขึ้นเองได้ตามธรรมชาติ ใบไม้ที่หล่นลงมาจะเป็นปุ๋ยอย่างดี ไม่ต้องซื้อปุ๋ยมาใส่ การดูแลรักษาก็ไม่ยาก พืชชั้นล่างที่อาศัยในแปลงถือได้ว่าเป็นพืชคลุมดินชั้นดี ที่คอยรักษาความชุ่มชื้นในสวน โดยไม่ต้องรดน้ำพรวนดินบ่อย ๆ

การทำเกษตรธาตุ ๔ นอกจากเอื้อต่อสิ่งมีชีวิตอื่น ๆ ในสวน ไม่เป็นการทำลายสิ่งมีชีวิตอื่น ๆ แล้ว ยังเป็นการทำเกษตรที่มีความสุข เพราะคนที่เข้าถึงการทำเกษตรธาตุ ๔ ได้นั้น ต้องเป็นผู้มีจิตวิญญาณเกษตร คือ ทำเกษตรที่คำนึงถึงหลักศาสนา ใช้ศาสนาเป็นเครื่องชี้นำชีวิต ต้องปฏิบัติตนอยู่ในศาสนา เคารพและคำนึงถึงความสมดุลของสิ่งแวดล้อมเป็นสำคัญ มีความสุขกับการทำเกษตร รู้สึภพอดกับชีวิตที่ตนมีอยู่ ไม่ดิ้นรนอะไรให้มากมาย และต้องมีจิตใจเอื้อเพื่อต่อผู้อื่น เพราะการที่เราจะเข้าใจผู้อื่นได้นั้นต้องเริ่มจากการเข้าใจตนเอง เข้าใจตัวเองเพื่อที่จะเข้าใจผู้อื่น และเพื่อที่จะเข้าใจความ

เป็นไปของโลก หลักของเกษตรธาตุ ๔ จึงเปรียบเสมือนกับการทำเกษตรเพื่อค้นหาตัวเอง และเข้าถึง
ตัวเอง เข้าถึงธรรมชาติ และเข้าถึงธรรมะในที่สุด